

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**
Навчально-науковий інститут права

07-02-60S

СИЛАБУС SYLLABUS	Конституційн право зарубіжних країн Constitutional law of foreign countries	
Шифр за ОП Code in Degree Programme	OK29	
Освітній рівень Level of Education	Перший (бакалаврський) Bachelor's (first)	
Галузь знань Field of Knowledge	08	право law
Спеціальність Field of Study	081	право law
Освітня програма	право	
Degree Programme	law	

РІВНЕ – 2024

Силабус навчальної дисципліни «Конституційне право зарубіжних країн» для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр», які навчаються за освітньо-професійною програмою «Право» спеціальності 081 «Право». Рівне. НУВГП. 2023. 13 стор.

ОП на сайті університету: <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/25894>

Розробники силабусу: Приступлюк Вікторія Леонідівна, кандидат юридичних наук, Заступник директора ТОВ "Центр європейської сертифікації", Панкевич Іван Миронович, доктор юридичних наук, професор кафедри конституційного права та галузевих дисциплін

Силабус схвалений на засіданні кафедри конституційного права та галузевих дисциплін

Протокол № 1 від "29" серпня 2024 року

Завідувач кафедри: Міщук І.В., к.ю.н., професор, професор кафедри конституційного права та галузевих дисциплін

Керівник (гарант) ОП: Міщук І.В. к.ю.н., професор, професор кафедри конституційного права та галузевих дисциплін

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІ

Протокол № 12 від "30" серпня 2024 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІ: Цимбалюк В.І., к.ю.н., професор

Попередня версія силабусу (вказати шифр) 07-02-30S

2024

© Приступлюк,

© НУВГП, 2024

ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН	
ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Ступінь вищої освіти	бакалавр
Освітня програма	Право
Спеціальність	081 Право
Рік навчання, семестр	2,1
Кількість кредитів	5
Лекції:	30 годин/14 годин

Лабораторні заняття:	22 години/14 годин
Самостійна робота:	98 годин/122 години
Курсова робота:	
Форма навчання	денна/заочна
Форма підсумкового контролю	екзамен
Мова викладання	українська

ІНФОРМАЦІЯ ПРО РОЗРОБНИКА (ІВ)	
Розробник 	<i>Приступлюк Вікторія Леонідівна, кандидат юридичних наук, Заступник директора ТОВ "Центр європейської сертифікації"</i>
Вікіситет	<i><u>Вікторія Леонідівна Приступлюк</u> — Wikisitet (nuwm.edu.ua)</i>
ORCID	https://orcid.org/0009-0000-2827-241X
Як комунікувати	v.l.prystupliuk@nuwm.edu.ua
Лектор 	<i>Панкевич Іван Миронович, доктор юридичних наук, професор кафедри конституційного права та галузевих дисциплін</i>
Вікіситет	<i><u>Панкевич Іван Миронович</u> — Wikisitet (nuwm.edu.ua)</i>
ORCID	-
Як комунікувати	i.m.pankevych@nuwm.edu.ua
ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ	
Мета та завдання	

Метою вивчення дисципліни є висвітлення основних конституційних моделей та допустимих меж втручання держави у приватну автономію індивіда та співвідношення конституційного права з міжнародним і наднаціональним правом

Завдання дисципліни - є забезпечення підготовки висококваліфікованих спеціалістів, що володіють ґрунтовними знаннями в галузі конституційного права зарубіжних країн, вміють використовувати їх у повсякденному житті та професійній діяльності.

Посилання на розміщення освітнього компонента на навчальній платформі Moodle, на платформі освітніх програм та їхніх освітніх компонентів

<https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=1017>

Передумови вивчення*

(місце освітнього компоненту в структурно-логічній схемі)

Теоретичною базою вивчення дисципліни «Конституційне право зарубіжних країн» є дисципліни «Теорія держави і права», «Конституційне право України», Українська державність та культура

Компетентності

- ЗК1.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК2.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК7.** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК10.** Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК11** Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК13** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- СК1.** Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.
- СК2** Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему.
- СК3** Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.
- СК4** Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини.
- СК5.** Здатність застосовувати норми та інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.
- СК6.** Здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи і правової системи України.
- СК8.** Здатність застосовувати правові принципи та доктрини .
- СК10.** Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.
- СК11.** Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
- СК12** Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.
- СК13.** Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.
- СК16.** Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення
- СК19** Здатність до адаптації у професійному середовищі, вміння вирішувати складні професійні задачі, застосовуючи сучасні інформаційні технології

Програмні результати навчання (ПРН). Результати навчання (РН)*

PH3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел

PH9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.

PH12. Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.

PH18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

PH19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

PH20 Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

PH21 Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.

Структура та зміст дисципліни

Модуль 1. Загальна частина

Тема 1. Правова основа конституційного (державного) права зарубіжних країн

Денна форма: лекції – 2 год., практичні – 2 год., самостійна робота - 10 год.; заочна форма: лекції – 1 год., практичні – 1 год., самостійна робота – 16 год. (PH3, PH9, PH19, PH20)

Визначення поняття «конституційне право зарубіжних країн», характеристика предмету та основних методів та функцій. Система конституційного права зарубіжних країн. Суб'єкти конституційного права зарубіжних країн. Джерела конституційного права зарубіжних країн.

Тема 2. Основи теорії конституції у зарубіжних країнах

Денна форма: лекції – 2 год., практичні – 2 год., самостійна робота - 10 год., заочна форма: лекції – 1 год., практичні – 1 год., самостійна робота – 14 год. (PH3, PH9, PH19, PH20, PH21)

Поняття та сутність конституції як основного закону держави. Зміст, форма і структура Конституцій. Підготовка, прийняття, ревізія та скасування конституції.

Тема 3. Конституційно-правові основи суспільного та державного ладу зарубіжних країн

Денна форма: лекції – 2 год., практичні – 2 год., самостійна робота - 10 год.; заочна форма: лекції – 1 год., практичні – 1 год., самостійна робота – 12 год. (PH3, PH9, PH19, PH20)

Конституційні засади суспільного життя у зарубіжних країнах. Основний закон і політична система суспільства. Державно-правовий принцип поділу влади. Поняття форми держави. Форми державно-територіального устрою в зарубіжних країнах. Форма правління в зарубіжних країнах. Форма державного режиму.

Тема 4. Конституційно-правовий людини і громадянина у зарубіжних країн

Денна форма: лекції – 2 год., практичні – 2 год., самостійна робота - 8 год.; заочна форма: лекції – 1 год., практичні – 1 год., самостійна робота – 12 год. (PH3, PH9, PH18, PH19, PH20, PH21)

Права, свободи і обов'язки в теорії конституціоналізму. Принципи конституційного статусу особи. Права, свободи і обов'язки особи у зарубіжних країнах. Гарантії здійснення прав і свобод громадян. Правовий статус іноземних громадян.

Тема 5. Форми безпосереднього народовладдя в зарубіжних країнах

Денна форма: лекції – 4 год., практичні – 2 год., самостійна робота - 10 год.; заочна форма: лекції – 1 год., практичні – 1 год., самостійна робота – 12 год. (PH3, PH9, PH19, PH20, PH21)

Поняття, соціальне призначення та політична роль виборів у зарубіжних країнах. Поняття та принципи виборчого права у зарубіжних країнах. Види виборів у зарубіжних країнах. Виборчі системи у зарубіжних країнах. Виборчий процес у зарубіжних країнах. Його основні стадії. Поняття, соціальна функція та види референдумів у зарубіжних країнах. Правові наслідки референдумів.

Разом за МК1: денна форма: лекції – 12 год., практичні – 10 год., самостійна робота – 48 год.; заочна форма: лекції – 5 год., практичні – 5 год., самостійна робота – 62 год.

Модуль 2. Особлива частина

Тема 6. Глава держави в зарубіжних країнах

Денна форма: лекції – 4 год., практичні – 2 год., самостійна робота - 10 год.; заочна форма: лекції – 2 год., практичні – 2 год., самостійна робота – 12 год. (PH3, PH9, PH18, PH19, PH20)

Поняття інституту глави держави та його місце в системі центральних органів влади. Юридичні форми глави в зарубіжних країнах. Порядок заміщення посади глави держави. Основні повноваження глави держави у зарубіжних країнах. Відповідальність глави держави у зарубіжних країнах.

Тема 7. Органи законодавчої влади у зарубіжних країнах

Денна форма: лекції – 4 год., практичні – 2 год., самостійна робота - 10 год.; заочна форма: лекції – 2 год., практичні – 2 год., самостійна робота – 12 год. (PH3, PH9, PH19, PH20, PH21)

Поняття парламенту та парламентаризму. Порядок формування та порядок роботи парламентів зарубіжних країн. Припинення роботи парламентів.

Тема 8. Законодавчий процес у зарубіжних парламентах

Денна форма: лекції – 4 год., практичні – 2 год., самостійна робота - 10 год.; заочна форма: лекції – 2 год., практичні – 2 год., самостійна робота – 12 год. (PH3, PH9, PH19, PH20, PH21)

Конституційно-правовий статус парламентарія у зарубіжних країнах. Компетенція парламентів у зарубіжних країнах. Законодавчий процес у парламентах.

Тема 9. Конституційно-правовий статус уряду у зарубіжних країнах

Денна форма: лекції – 2 год., практичні – 2 год., самостійна робота - 10 год.; заочна форма: лекції – 1 год., практичні – 1 год., самостійна робота – 12 год. (PH3, PH9, PH18, PH19, PH20)

Поняття та місце у системі органів державної влади зарубіжних країн. Класифікація урядів. Порядок формування уряду в зарубіжних країнах. Внутрішня структура уряду. Компетенція уряду у зарубіжних країнах. Порядок діяльності уряду. Конституційна відповідальність урядів (органів виконавчої влади).

Тема 10. Органи судової влади у зарубіжних країнах

Денна форма: лекції – 4 год., практичні – 4 год., самостійна робота - 10 год.; заочна форма: лекції – 2 год., практичні – 2 год., самостійна робота – 12 год. (PH3, PH9, PH18, PH19, PH20)

Поняття судової влади та її місце у системі органів державної влади зарубіжних країн. Конституційні основи організації судової системи у зарубіжних країнах. Конституційно-правовий статус судді у зарубіжних країнах. Конституційні принципи правосуддя у зарубіжних країнах.

Разом за МК2: денна форма: лекції – 18 год., практичні – 12 год., самостійна робота – 50 год.; **заочна форма:** лекції – 9 год., практичні – 9 год., самостійна робота – 60 год.

УСЬОГО: денна форма: лекції – 30 год., практичні – 22 год., самостійна робота – 98 год., всього 150 год.; **заочна форма:** лекції – 14 год., практичні – 14 год., самостійна робота – 122 год., всього 150 год.

Форми та методи навчання

Форми навчання: традиційні лекції та практичні заняття, бінарні лекції, модельні практичні заняття у професійному середовищі, вебінари, науково-практичні семінари, дуальні заняття із залученням практиків.

Методи навчання: аналітичний, дослідницький, проблемно-пошуковий, дискусія, ситуативні задачі, презентація, елементи навчальної гри.

Інструменти, обладнання, програмне забезпечення

Технічні засоби навчання: мультимедійне обладнання, ноутбук, екранна (проекційна) апаратура.

Програмне забезпечення: MS Windows, MS Office, навчальна платформа Moodle.

Порядок оцінювання програмних результатів навчання/ результатів навчання

Для досягнення цілей та завдань курсу студентам потрібно вчасно виконати індивідуальні завдання (розв'язання практичних задач, наукові тези, реферати, тощо), брати участь у практичних заняттях (доповіді з презентаціями, актуальні запитання, участь у дискусіях, тощо); вчасно здати модульні контролі знань.

Викладач проводить оцінювання індивідуальних завдань студентів шляхом проставлення балів за визначеними критеріями, що вчасно доводяться здобувачам освіти. Також, студент під наглядом викладача самостійно оцінює свою роботу.

За вчасне та якісне виконання усіх видів завдань, студент отримує такі обов'язкові бали:

- по 5 балів за якісну підготовку до кожного практичного заняття;

- 15 балів за якісне оформлення індивідуального завдання;
- 20 балів – модуль 1;
- 20 балів – модуль 2.

Усього 100 балів.

Додаткові бали студент може отримати при написанні наукової статті, наукової роботи на конкурс, ессе, тощо. Тему для дослідницької роботи студенти можуть вибрати самостійно за погодженням із викладачем. Додаткові бали аспірантам також можуть бути зараховані за конкретні пропозиції з удосконалення змісту навчальної дисципліни.

Рекомендована література (основна, допоміжна)

Основна література:

1. Дідікін А. Розвиток науки конституційного права на сучасному етапі: системно-технологічний підхід URL: <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=3010>

2. Панкевич І., Семків В. Вчення Леона Петражицького в сучасній Україні: доктринальний вплив на теорію права та конституційне право // Публічне право, 2019, № 4 (36). С. 144-152

3. Pankevych I., Reforma systemu samorządu lokalnego a decentralizacja władzy na Ukrainie // Проблеми трансформації конституційних засад фінансової та матеріальної основи місцевого самоврядування в умовах децентралізації публічної влади в Україні: матеріали міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (м. Івано-Франківськ, 24 червня 2020 року) / упорядник В. І. Розвадовський. Івано-Франківськ: ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2020. С. 28-32.

4. Конституційне право зарубіжних країн. Для підготовки до іспитів. Тетарчук І. Центр учбової літератури. 2020. 206 с.

5. HELVETICA'S VADEMECUM. Конституційно-правова наука та освіта в персоналіях. Батанов О., Головка К., Мішина Н. Гельветика. 2021. 160 с.

6. Конституційне право зарубіжних країн. Академіч. курс: підручник. Шаповал В. Юрінком Інтер. 2023. 224 с.

7. Посібник для підготовки до іспиту з державного (конституційного) права зарубіжних країн. Закоморна К. Право. 2021. 248 с.

8. Охорона Конституції України та конституцій зарубіжних країн: конституційно-порівняльний аналіз: монографія. Черняк Є. Ліра-К. 2020. 592 с.

9. Самоврядування у містах України та Сполученого Королівства Великобританії і Північної Ірландії: конституційно-порівняльний аналіз. Нестор В. Гельветика. 2020. 388 с.

10. Конституційне право зарубіжних країн. Мішина Н., Міхальков В., Гельветика. 2019. 644 с.

11. Праксеологія парламентського контролю: порівняльно-аналітичне дослідження. Крегул Я., Куцин М., Нечипорук Г. Гельветика. 2020. 262 с.

12. Конституційне право зарубіжних країн : навчально-методичний посібник / О. Волощук, В. Качурінер, В. Колесник. Одеса : Фенікс, 2021. 145 с. (Серія: «Навчально-методичні посібники»).

13. Конституції країн світу. Латвійська Республіка, Литовська Республіка, Естонська Республіка. Оксана Коротюк, Олександр Лавринович. ОВК. 2022. 162 с.

14. Правова основа європейських держав. Конституції Франції, Італії, Польщі. В. Шаповал. Юрінком Інтер. 2023. 148 с.

15. Конституційне право зарубіжних країн: підручник / Н. Мішина, В. Міхальов, В. Куранін та ін.; за ред. Н. Мішиної, В. Міхальнової. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 644 с.

16. Пекарчук В. Конституційне право зарубіжних країн : навч.-метод. посіб. для курсантів та студентів ден. форми навчання / Володимир Михайлович Пекарчук, Владислав Станіславович Олійник, Микола Миколайович Ребкало ; Акад. Держ. пенітенціарної служби. – Чернігів : Академія ДПтС, 2019. 177 с.

Допоміжна література:

1. Європейська хартія місцевого самоврядування. Страсбург, 15 жовтня 1985 року. Офіційний переклад. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_036

2. Зінченко О. Особливості форми правління арабських монархій (порівняльний аналіз). Вісник Національної академії правових наук України. 2018. Т. 25. № 1. С. 50–64.

3. Кириченко В. Церковно-державні відносини в контексті релігійного різнодумства. Вісник Національної академії правових наук України. 2018. Т. 25. № 1. С. 65–78.

4. Комарова Т. Організація судової системи Європейського Союзу. Вісник Національної академії правових наук України. 2018. Т. 25. № 1. С. 79–96

5. Конституційно-правова модель місцевого самоврядування в Швейцарії. Чернеженко О. Ліра-К. 2018. 192 с.

6. Конституції країн світу. Республіка Сербія, Республіка Косово, Республіка Албанія, Чорногорія. Оксана Коротюк, Олександр Лавринович. ОВК. 2022. 324 с.

7. Державознавство. Підручник. Володимир Сухонос, Віктор Сухонос, Руслан Білокінь, Анатолій Куліш. Університетська книга. 2021. 493 с.

8. Порівняльне конституційне право. Михайло Савчин. Юрінком Інтер. 2020. 328 с.

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. <http://www.nbuv.gov.ua> – бібліотека ім. В.І. Вернадського
2. <http://zakon.rada.gov.ua> – Верховна Рада України
3. <http://www.president.gov.ua> – Президент України
4. <https://www.un.org/ru/> – Організації Об'єднаних Націй
5. <https://supreme.court.gov.ua> – Верховний суд України
6. <http://www.ials.sas.ac.uk/library/> – Бібліотека Інституту Поглиблених Правничих Студій. Велика Британія

Поєднання навчання та досліджень* (за потреби)

Здобувачі вищої освіти залучені до реалізації наукових індивідуальних тем досліджень. Зокрема, в освітньому процесі використовуються наукові досягнення викладача та здобувачів:

1. Панкевич І. Система виборчих комісій як ефективна гарантія вільних виборів в Україні // *Studia Bydgosko-Lwowskie. Prawo. Samorząd terytorialny. Gospodarka. Nr 4.* – Bydgoszcz, 2018. – С. 95–106.
2. Панкевич І., Семків В. Україна: від конфлікту демократії та ринку до конфлікту громадянського суспільства і олігархів // *Facta Simonidis. Nr 1 (11).* – Zamość, 2018. – С. 201-214.
3. Панкевич І. Втручання у виборчий процес як елемент гібридної війни: внутрішні виклики та зовнішні загрози // *Вісник Львівського Університету. Серія міжнародні відносини.* – Львів, 2018, Випуск 45. – С. 198-208.
4. Панкевич І. Становлення сучасної представницької демократії: український та зарубіжний досвід // *Конституція України: ціннісний вимір 25-річного досвіду державотворення та правотворення: Тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 23 червня 2021 р.) / Київський національний університет імені Тараса Шевченка.* – К. : Принт-Сервіс, 2021. С.369-377.
5. Pankevych I., *Reforma systemu samorządu lokalnego a decentralizacja władzy na Ukrainie* // Проблеми трансформації конституційних засад фінансової та матеріальної основи місцевого самоврядування в умовах децентралізації публічної влади в Україні: матеріали міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (м. Івано-Франківськ, 24 червня 2020 року) / упорядник В. І. Розвадовський. Івано-Франківськ: ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2020. С. 28-32.

ПОЛІТИКИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

Комунікативні здібності, самоорганізація, уміння працювати в команді, управління своїм часом, критичного мислення

Дедлайни та перескладання

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється згідно «Порядку ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП», <http://ep3.nuwm.edu.ua/4273/>. Згідно цього документу і реалізується право студента на повторне вивчення дисципліни чи повторне навчання на курсі.

Перездача модульних контролів здійснюється згідно <http://nuwm.edu.ua/struktorni-pidrozdili/navch-nauk-tsentri-nezaleznoho-otsiniuvannia-znan/dokumenty>.

Оголошення стосовно дедлайнів здачі та перездачі оприлюднюються на сторінці MOODLE: <https://exam.nuwm.edu.ua/>

Неформальна та інформальна освіта (за потреби)

Студенти мають право на перезарахування результатів навчання набутих у неформальній та інформальній освіті згідно відповідного Положення про неформальну освіту. <http://ep3.nuwm.edu.ua/18660/>

Також здобувачі вищої освіти можуть самостійно на платформах Prometheus, Coursera, FutureLearn та інших опановувати матеріал для перезарахування результатів навчання. При цьому важливо, щоб знання та навички, що формуються під час проходження певного онлайн-курсу чи його частин, мали зв'язок з очікуваними навчальними результатами даної дисципліни/освітньої програми та перевірялись в підсумковому оцінюванні.

Правила академічної доброчесності

Усі виконані навчальні завдання здобувачі самостійно перевіряють на виявлення текстових запозичень через університетську платформу MOODLE <http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Unplag>.

• В аудиторії здобувачі не допускаються до списування та обману – за порушення принципів академічної доброчесності викладач може накладати санкції: зниження балів, повернення роботи на доопрацювання, не допущення до захисту роботи та ін.

Вимоги до відвідування

Здобувачу вищої освіти не дозволяється пропускати заняття без поважних причин. Якщо є довідка про хворобу чи іншу поважну причину, то здобувачу не потрібно відпрацьовувати пропущене заняття. Здобувач вищої освіти має право оформити індивідуальний графік навчання згідно відповідного положення <http://ep3.nuwm.edu.ua/6226/>

Автор
Професор кафедри конституційного
права та галузевих дисциплін

Іван ПАНКЕВИЧ

Затверджено

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Валерій СОРОКА

документ підписаний КЕП
Номер документа СИЛ №1081
Підписувач Сорока Валерій Степанович
Підписувач (дані КЕП):
Сертифікат 3FAA9288358EC003040000009B6C3700C8C2C100